

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEL'U NA ŠESTNÁST' STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok --- 4 koruny -- hal.
 Na pol roka --- 2 " -- "
 Na štvrt roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

EDVARD SÁNDORFI.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körut 35.

sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Ježiš vezme na seba križ.

Slovo k rodákom!

Bratia rodáci! My v takých pomeroch žijeme, ktoré nás nútia k vážnejšiemu účinkovaniu. Rozhliadnime sa po svete. Všade badáme, že inde sa ináč žije, ako u nás — že ľudia inde ináč rozmýšľajú; preto je ich položenie prajnejšie a istejšie! Všetko a všade sa hýbe, všetko pokrok robí, len my Slováci zostávame nazadku, len my sa ešte vždy v tej starej koľaji nachádzame.

Bol by čas, aby sme sa už rozumu chytili, lebo ináč darebné je naše sionanie, naše namáhanie. A či ozaj sme takí, jako to trpezlivé zviera — ktoré keď má čo, nuž dobre — a keď nemá, tiež je dobre? No toto ale nenie dobre, lebo takýmto spôsobom zahynieme.

My sme tak ľudia, jako aj iní; my máme také právo, pravdu a zákon jako aj iní, teda nebojme sa a nedajme sa! My máme také právo v spoločnosti ľudskej, jako aj iní — my máme pravdu — tú: že sme opovrhnutí. A zákon je rovnaký pre všetkých.

Mnohí nás lutujú že sme ubohí, ale beda tomu, koho dnes lutujú, a beda bude nám, jestli sa dáme alebo necháme lutovať.

Nám inšieho netreba, len nášho práva sa držať a práva použiť. To tak docielíme, jestli sa v jednu myseľ spojíme a jedných skutkov sa pridržať budeme.

Máme svobodu! teda môžeme i svobodno myseľ, i hovoriť, i účinkovať, pokiaľ zákon dovolí. Teda len smelo a verne treba sa s kýmkoľvek a kedykoľvek rozprávať!

A čože sa máme obávať? a kto nám v našich biedach pomôže? «Pomáhaj si človeče, aj Boh ti pomôže» hovorí porekadlo!

Nečakajme aby nám pečené holuby samy do úst lietaly.

O nás sa velice málo kto stará, bárs náš biedny stav je známy celému svetu, a keď kedytedy sa ukázu znaky malichernej starosti o nás, to znamená, že nás potrebujú, že sa volby blížia, lebo nás len vtedy poznajú. Vtedy je dobrý i ten slovenský hlupák! A my ozaj, jako hlupáci nachádzame našich pánov, ktorých síce my platíme, ale ktorí nás neznajú, len pri voľbách. My za trochu židovského smradu aj tú hriešnu dušu

zapredáme. Preto hovoria o nás tí naši kupci, že ideme, kam nás vedú, jako hovädá na jarmok. A my bez citu a hanby, otrávení, omámení, tešíme sa, že s týmito priateľmi čertovými sme v jednej kompánii, kde sa dobre pije, je, kde nám i tie močkárske papule bozkávajú, nielen šmúľovia a srulíkovia, ale aj úradskí páni. Vtedy nám nasľubujú čerta-diabla, tento, tohoto, táto, dostanete, a naposledy len zo všetkého to vyjde zo «sľuby sa sľubujú, blázni sa radujú».

Po voľbách my sprostí ľudia, zas len ďalej vlečieme tú ťažkú bránu našich bied.

Teda či je toto nie hlúposť od nás? My sme sami sebe na príčine, na čo sa dáme klamať? A preto, Bratia, nedajme sa viac klamať! Už bolo dosť tých sľubov! A my sme len vždy tam, kde sme boli, ba naše položenie je vždy horšie a horšie. Nespoliehajme sa na nikoho, ukážme svetu, že aj my žijeme, a že naše právo si tiež hájiť vieme. Ukážme už raz, že sme nie otroci, ale že sme všetci jednej mysle.

Spojme sa, Bratia, a držíme spolu jako refaz, ktorú nepremôžu ani tí čerti z pekla ujdění, čo sa medzi nami povalujú a nás pokúšajú.

Bratia, pohnime už raz rozumom a účinkujme na tom, aby sa nám náš stav polepšil. To tak docielíme, keď spojenými silami prevedieme také volby ablegátske, čo i vláde bude nariadené. Potom si dá vláda na nás viac záležať.

Avšak to len tak prevedieme, keď medzi nami láska a svornosť bude panovať. Keď svoj len k svojmu pôjde!

A preto si my musíme vyvoliť takého zástupcu, čo je z nášeho plota kôl, to jest ktorý s nami obcuje a s nami bojuje za pravdu.

My si voľme ablegáta ľudového, nebojme sa a nedajme sa!

Bratia rodáci, toto je vážna otázka; neberme si to na ľahko; lebo od tohoto závisí naša budúcnosť.

Len ľudový ablegát sa obefuje za ľud, ktorý už raz potrebuje podporu, potrebuje poistenie svojho stavu.

My už roky a roky tisneme ten ohromný voz liberalizmu a čo máme z toho? to že židia zbohatli, a my sme na žobrácku palicu vyšli. Liberáli len židov zastávajú, lebo panujú len skrze židov, ktorí nás majú vo vačku.

Bratia, oprobujme tisnúť do snemu voz lu-

dový, na ktorom sa povezu naše farchy a biedy, aby videla krajina náš mizerný stav. Snáď sa len najdú milosrdné srdcia, čo nás zastanú.

Nech žije ľudová strana! *Jano z búdy.*

POLITICKÉ CHÝRY.

Volebné pohyby.

Z liberálnej strany chytajú sa figlov. Aby mohli pobalamúť našich ľudákov, budú vystupovať vo viacerých okresoch dvaja liberálni kandidáti. Títo dvaja kandidáti budú jeden druhého napomáhať. Hlavný kandidát bude všade zaťatý liberál, nepriateľ všetkého čo je kresťanské. Tento bude sa opierať na úradníkov, na pánov a židov. Druhý, výpomocný kandidát bude sa ukazovať miernejším. Tento má sa predstavovať ako «agrarista» «apponyista» a jestli ani toto nebude stačiť, bude sľubovať potajomne aj revíziu cirkevnopolitických zákonov. Na písme však toto ani jeden nebude smieť dať, ani verejne pred obecenstvom to sľubovať. To bude preto, aby si mohol jedného-druhého duchovného privábiť a ho potom dobre oklamať. Títo výpomocní, miernejší liberáli kandidáti úfajú si dostať niektorých, vyznačenia hľadajúcich kňazov vplyvnejších a skrze týchto aspoň čiastku voličov z pospolitého ľudu.

A prečo takto chcjú robiť?

Preto, len aby pri volbe mohli sa dvaja liberálni kandidáti pekne spriahnuť, jeden druhému pekne odstúpil a ľudákov takto prekabátiť. Teda voličia pozor!

V *trnavskom* okrese nedávno mala i ľudová strana poradu. Na tejto porade súčasťníci sa temer všetci kňazi okresu. V okrese tomto niet liberálneho kňaza. Dr. Emmer, terajší vyslanec trnavský nevystúpi viacej tu. Ľudová strana postaví za kandidáta svojho grófa Jána Zichyho, toho výborného rečníka parlamentárneho. Trnavskí voličia môžu byť hrdí na to, že takého kandidáta dostanú, a myslíme, že na takých čestných voličov, jako sú v trnavskom okrese, bude aj gr. Zichy hrdý. Na trnavský okres liberáli nerátajú, ináč by neboli dr. Emmera nechali z Trnavy vypadnúť. Preto ani nebudú sa liberáli za trnavským okresom veľmi pachoriť, mysliac sebe: «Keď to nende, nende to».

— Nuž vy chudáci liberálni korteši, príjmite našu sústrasť, že vám oročky odpadnú.

V *stupavskom* okrese tiež všetci kňazi sú ľudoví až na jedného vopatrného pána, ktorý si už v Prešporke vopatril liberálne zásluhy. Ale aj sám ľud že je jakosi veľmi rozdrázený proti liberálom. Čomu sa ani nečudujeme, po takých zločinstvách, jaké sa pri minulých volbách liberálnych tam páchaly.

V *svätajánskom* okrese sú ľudia veľmi namrzení. Píšu nám ztadiaľ, že sa im osviecený pán Križiacky rytier Komlóššy núka za ablegáta, ačkoľvek ho ľud nežiadal. Ľudia s pohoršením povrávajú si, že keď ho nechcú v Stupave, nuž aj svatojanským sa darmo ponúka. Tu je náš p. Kubina veľmi obľúbený, lebo je on ozaj v pravom smysle slova ľudák, je on samá dobrota k ľudu. Kolko len novín rozdal už ľudu! Ale najviac pohoršili sa voličia na tom, že dostali jakýsi kusok papiera. Má to byť reč, ktorú p. Komlóššy na sneme povedať ráčil o regulovaní rieky Moravy. Reč taká jako zajačí chvôst: krátka. Píšu nám z G. že takú krátku reč aj družba na veselí by sa hanbil povedať. A ešte k tomu je pripojená aj odvetá ministrová, v ktorej celé regulovanie jednoducho odkladá sa na bohvie ktoré časy.

Pánu Komlóššymu bude veľiká škoda sa unívať. Bol kedysi slavným antisemitom, teraz je bude vôbec ťažko s obráteným kepeňom za židov vystupovať. Ani také sľuby, že vymôže u p. Primáša: komu kanoviniu komu zase lepšiu faru a p. nebudú stáť nič. Jako vymôhol vo Vrbovém a v Senci aj v Stupave, tak vymôže aj svatojanským z koláča dieru.

Nuž už len si pp. Bratia svätajanskí nerobte z toho nič. P. Komlóššy bude mať u vás slabú žatvu. Viete, ani liberáli za ním nebudú plakať. On sa bude prihovárať k vám a vy ho necháte tak; liberáli budú sa s ním majkať a nechajú ho tiež tak — a peňazí nebude a ablegátstva nebude. Budete vidieť!

V *Ružomberku* vymýšľajú liberáli podkopsné práce. Probovali s Palugyaim, bývalým podžupanom šťastia. Tento mal sa už vysloviť kde tu aj za *revíziu*, ale len pod škrydelkou. Pp. duchovní hovoria, že keď chce revíziu, nech je ľudákom, však penziu berie od stolice, teda od ľudu — teda nech je ľudákom. No p. Palugyai chce zostať len tým liberálom, preto mu ani nikto neverí. Preto chceli by úradníci a židia dostať našich najprednejších vodcov ľudových. Majú to byť predseda lykavského a predseda sliačanského potravného spolku. Nevieime čo je vo veci, ale pravdepodobne budú týmto spolkom voláke výhody sľubovať. Alebo len to chcú snáď, aby mohli nesvornosť a zášť vzbudiť medzi najhlavnejšími našimi vodcami. — No my sme tak upovedomení, že Ružomberok, táto kolíska strany ľudovej, je celý ľudový, menovite že velebné duchovenstvo je práve tak neohrozené a bojovné, ako bolo v 96-tom, keď slúžilo za príklad celému Hornouhorsku. — O Nemeckej Lupči píšu, že bratia evanjelici pristúpia tiež k ľudovej strane.

Sv. kríž a mládež.

Ako známo, univerzitná mládež vyslala menší výbor pred ministra osvety. Výbor žiadal ministra, aby udobril vyvesenie sv. kríža v sienach univerzitných. Minister odvetil, že on vraj bol v inom duchu a inom ovzduší vychovaný, preto že ani nepochopuje pohyby mládeže. Tiež vyslovil sa, že ak by tieto pohyby potrvály, nuž on s najväčšou prisnosťou bude proti mladíkom zakráčať.

Hrozba ministrová bola však márna. To len staré,

práchnivé duše dajú sa nastrašiť takými milostivými hrozbami ktorí za futráš hotoví sú aj kotrmelece vyvádzať. Lež mladíci idú priamo, smeľe za presvedčenie svoje, tých veru žiadne prosby ani hrozby nezvedú. To sa i teraz dokázalo. Hneď po tejto hrozbe prihlásili sa mladíci aj z druhej univerzity, totiž z technickej. (Toto je ústav pre budúcich staviteľov, merníkov, strojníkov a p.) Za nimi aj protestantskí mladíci sa popodpisovali a vyslovili svoj súhlas.

Dalo sa predvídať, že tento pohyb mladíkov pešbudinskej univerzity bude vplývať aj na celú krajinu. A tak sa aj stalo. V celej krajine sa tomu tešia; z celej krajiny dochodia mladíkom nadšené príписы a pozdravy. Vidiecké vyššie školy, akademie, semináre prípravovne učiteľské rad-radom ohlasujú sa svojími prípisami. Kat. a kresť. kruhy, kňazi aj *evanjelíckí*, úradníci aj *notári* posielajú do Pešte telegrammy na mladíkov. — Uhorské kresťanské panie poslaly mladíkom kresťanským jeden utešený, obrovský vavrínový veniec. — Peštianskí páni a panie vybavovali v dvojích kostoloch pobožností odprosujúce za zhanobenie sv. Kríža na univerzite odlamovaného a vyhadzovaného. Mladíci začínajú nosiť pekné malé krížiky biele na nákrčníkoch (kravatlách).

Nuž pane minister Vlaššič, pravda toto je vám neznáme ovzdušie?

Vy ste si snáď mysleli, že židovský duch váš musí na veky panovať. No počkajte len, pôjde to ešte aj ináč, veď sme len na začiatku pohybov.

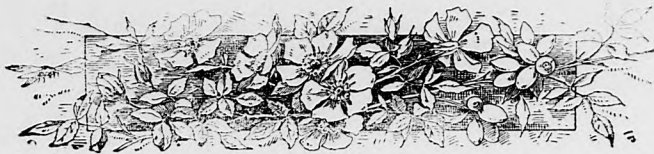
V týchto radostných pohyboch len jedno je hanobné a smutné. A síce to, že toľko učených, múdrych aj zámožných mužov mlčalo za vec Kristovú a korilo sa od strachu židovskému prúdu, a nik nechcel sa ohlásiť. Čo starí sobeckí práchnivci zameškali, to teraz čestní mladíci tak previedli, jako na to treba, lebo len mladíkom treba ďakovať že krajina bude museť byť zase kresťanská.

Vojny.

Darmo prorokovali, že vojna v júnnej Afrike musí byť zkončená. Veru sa tá hrstka Búrov nijako nechce poddať, ačpráve Angličanom by to bolo už veľmi želané.

Búrski generáli vraj len preto začali vyjednávať o pokoji s Angličanmi, aby za ten čas mohli si vojsko trochu do poriadku priviesť. Teraz sa už ale zase bijú. Tuhá bitka stála najnovšie pri Hartebeestfontaine, ale nevedno koľko padlo s jednej a druhej strany. 23. marca pri Vlanklante 400 Búrov napadlo jednu anglickú železnicu i pobrali z nej všetkú muníciu aj potraviny.

V Číne nevedia si europské vlády rady dať s Rusmi. Keď nastane medzi vládami hádka, že komu má patriť istý kus zeme, príjde aj Rus a usozumejú sa všetci, že predbežne nepatrí tá zem nikomu. Neskoršie však Rusi jednoducho pošlú ta stráž svoju a zaujmú všetko. Bez ohľadu na vôľu, lebo nevôľu iných vlád stavajú Rusi cesti a podriaďujú zaujaté zeme pod svoje ruské úrady. Také žarty pravda môže si len mocné Rusko dovoliť.

KRAJINSKÝ SNEM.

Snemovňa vyslancov.

Štefan Tisza, syn starého Kolomana dostal náležitý výprask na sneme. Poslúžil mu s tým náš Rakovszky. Milý Tisza to síce vopred cítil, a preto chcel tomu vyhnuť tým, že zriekol sa úradu direktorského u «Adrii». Ale mu to nepomohlo. Rakovszky prekonal zázračnú prácu aby vynašiel všetky háčky tej vlasteneckej spoločnosti Adriie. Túto spoločnosť utvoril Baross, na pozdvíženie uhorského kupectva pomocou morských lodí. Baross ale čo skoro odumrel chudobno, a po jeho smrti milí účastinári Adriie začali v mene vlasteneckej vraj práce náležite bohatnúť. Rakovszky dokázal nasledovné. 1. že medzítka úradné Adriie sú nie Maďari, lež až na 90 percentov samí cudzinci. 2. Že má už zgzdovaného kapitálu táto spoločnosť dvakrát toľko, ako bola základina. 3. Že protizákonne neplatila porcie. 4. Že falošne udáva spoločnosť výkaz prekonal majúcich morských cestí, lebo ich skutočne nekoná. 5. Že po celom svete nikde sa také ohromné peniaze nedávajú na podporu morského kupectva jako u nás. Okrem tohoto celý rad takých všeliakých kunštovných háčkov odhalil Rakovszky z účtov Adriie, že právom smel to pomenovať zderstvom a klamom. Hovoril, že ľud hynie a uteká preč a tomu je na príčine len takéto klamstvo, že spoločnosť táto berie od vlády ročite hotových 300-tisíc korún podpory, aby mohli direktori masťné oročky mať a účastinári až 14 percentov zisku si každoročne schovávať.

Rakovszky hovoril veľmi ostro, tak že Tisza celý napálený treskol päšťou na lavicu: «čo-že vraj sa tu môže už všetko pohovoriť?» — Rakovszky sa usmial a potom mu ešte priložil raz toľko.

Boli sme spomenuli, že táto hádka povstala vlastne preto, že vláda chce smluvu na nových 20 rokov predĺžiť s «Adriou» a jej podporu štátnu ubezpečíť. Smluva terajšia výnde síce až o 10 rokov ale majú byť voľby lebo čo, nuž židia viedenski (účastinári) báli sa, že o 10 rokov nebude o liberáloch ani chýru, teda preto chcejú sa poistiť aspoň na 20 rokov. Lebo Uhorsko je veľmi dobrá dojná kravička pre takých kšeftárov. Treba dať na čelo podniku pár hladných maďarských pánov zemanov, aby to vyzeralo vlastenecké, potom to už ide. Žid a Nemeč má penize a rozum, a hladný vlastenci naši nemajú ani jedno ani druhé, iba dobrý appetit na masťné dôchodky. No a žid a Nemeč mu to dopraje, však sa mu to musí desiatnásobne prinavrátíť.

Na druhý deň chcel Tisza čosi odpovedať ale mu to nešlo. Musel sám vyznať, že veru tento zákononávrh neni teraz na čase. Minister obchodu Hegedüs vylmúval sa tiež jako vedel a zastával Tiszu a Adriu tiež jako vedel.

Socialna choroba.*

V katol. kruhu v Žiline dňa 10. a 17. marca predniesol J. Buday.

Po veselých, bezstarostných dňoch fašiangových nastala smutná a vážna doba veľkopôstna, ktorá práve preto, že je vážna, je i veľmi primeraná doba vážnej práce. Hľa, asi pred tromi týždňami boli sme sa sišli tu, aby sme sa v priateľskom kruhu nevinne zabavili; dnes v pôste toto už druhý krát opäť sme sa sišli tu, v tomto katol. kruhu, lenže už iným cieľom, nie tak k vôli zábave, ako väčšmi k poučeniu. Ale o čom že sa máme poučiť? Myslím, že nič neni cieľuprimeranejšie, nič zodpovednejšie, ako keď v kat. kruhu prehovoríme si o veľkom chorom našom, o chorobe celej spoločnosti ľudskej. Však náš katol. kruh, ako všetky kresťanského pôvodu spolky, má ten cieľ vytknutý, aby napomôhol liečenie spoločnosti ľudskej. — Aby sme sa ale presvedčili o vážnej chorobe našej spoločnosti, dostatočné je keď sa prizremo terajšiemu postaveniu nášmu.

Čože vidíme a badáme, keď sa bystrým okom pohliedneme vôkol seba?

Peňazí na svete je dosť, len to je chyba, že najväčšia čiastka ľudí žiadnych peňazí nemá. — Peniaze a statky vôbec sú veľmi nerovnako medzi ľuďmi rozdelené. Rovnako rozdelené nikdy neboli, a ani nikdy nebudú, jednoducho preto, že ľudia neboli a ani nikdy nebudú rovnako usilovní, šikovní a sporiví. Ale tak nesmierne bohatí z jednej stránky, a tak zobračky chudobní z druhej strany ľudia ešte nikdy neboli, ako teraz. Ešte nikdy, čo slnko božie na nebi svieti, čo svet svetom stojí, neboli kapse s peniazmi tak ťažké a plné, a kapse zobračky tak ľahké a prázdne, ako za našich dní. Veľkapitál sa už zmocnil peňazí a statkov, pozemkov a domov, tovarien a baní, obchodu a železníc, a shromažďuje čo deň nové poklady do plných už beztak pokladníc. Ľud zo všetkých tých výnosných vecí nemá nič, iba prácu: zisk práce shromažďuje sa však v rukách peňažných barónov.

Bude-li to tak i ďalej trvať, dnes-zajtra ovládne veľkapitál celý svet, a ľudu nezostane iba — dlhy. Idť trebárs i na kraj sveta, všade najdeš dnes ohromne zadlžené hospodárstva. Každá krajina má svoj štátny dlh; k tomu takmer každá obec až po uši je zadlžená. Skoro každý tretí dom, lebo pozemok je zadlžený: majetník, sedliak, lebo mešťan má k tomu ešte osobné zvláštne dlhy. Na mnohých pekných domoch v meste leží dlh, že sa až strecha ohýba; z mnohých sedliackých majetkov temer každá tehla, každý sindel nie je viac majiteľov, ale — veriteľov. V starom Grécku sedliaci keď si vypožičal peniaze, bol daný na jeho roľu kameň a na ten sa napísalo meno veriteľovo a suma, ktorú mu požičal. Keby bol taký zvyk u nás, na mnohých roľách bola by, tuším, hromada dlžobných kameňov, že by roľník pre ne ani orať nemohol. No, ovšem dlhy roľníka v práci nehátia; námaha a práca od božieho rána až do pozdneho večera ostaly: lenže nepracuje pre seba, ale pre svojho veriteľa.

* Pri práci som hlavne použil sošitky: «Červený doktor mašičkár» a «Die Rettung aus dem soc. Elend».

Veriteľom svojim odnáša peniaze, ktoré obdržal za obylie alebo dobytok. Roľník pracuje na vlastnej pôde, ale nepracuje pre vlastnú kapsu. Lež ťažko je vstave vyživí rodinu a seba z toho, čo mu štát, obec a veriteľ ponechá. Zaniknul drevný dobrobyt sedliakov; prešla doba, keď platilo, že roľník má trojnásobnú žatvu. Žatvy jeho sobierajú dnes banky, sporiteľne a zámožní veritelia. — Úroky sožierajú majetok roľníka: a jeho dlhy sú vatriaci vred a rana, ktorá sa nikdy nezahojí, a mu najlepšie sily odníma. Premnohí tak upádajú, že bieda ich vyháňa z vlastného hniezda: odchádza z vlastného príbytku, z vlastného gruntu do veľmesta, alebo ešte ďalej ta za široké more do novej vlasti. Trápný život čaká však tam na: ide do továrne za nádenníka; zo svobodného sedliaka stane sa otrok-proletár. Niektorý snád sám je vina svojho nešťastia: ale časy sú zlé pre roľníka, i dobrí hospodári upadajú, alebo len so všetkou námahou udržuju sa nad vodou. Sedliaka obťažuje bremeno dlhov, malému remeselníkovi chystá záhubu zase stroj a olupuje ho o nieďalšiu samostatnosť. Stroj je po väčšej stránke v službe bohatstva. Tento nestvor, ktorý železnými kresťanmi pracuje a žeravým uhlím sa krmí, vyrobí za hodinu viac než sto ľudských rúk za týždeň. Toto železné dielo pracuje tak rýchlo a tak lacno, že malý majster nemôže s ním zápasíť; neomýlne ostáva po zadku, ako zobraček o barlách, ktorý chcel s lokomotívom bežať o závod. Takto utraca svobodný majster odberateľov a chlieb, nútený je dielňu svoju zatvoríť a ísť do továrne za delníka. Tam malá mzda často nestačí, treba i ženu i deti do práce zapriahnuť, a celá rodina vyrobí sotva toľko, aby si mohla kúpiť poriadnú stravu a sviatočný oblek. Zriedka kedy si taký človek môže dačo usporiť a pri všetkej plnosti nezanechá deťom iné dedičstvo, než biedu, ktorá bola podielom i rodičov.

Takto hľa stredný stav, roľníci a remeselníci, jadro a duša národa, pomaly vysycha odumiera, jako strom s hniujúcim pňom. Dlhy a úroky sožierajú vždy viac roľníkov a stroje vždy viacej remeselníkov. Boháči vždy väčšmi bohatnú a chudobní stále väčšmi chudobnejú: u jedných zväčšuje sa a ráste vždy namáhavá práca bez zisku, u druhých zisk bez namáhavej práce. Stá ľudí majú zlato, vínom peniace poháry, zvučné ména a titule; tisícim chudobným neostáva nič, než tvrdá práca, veľká starosť a k tomu kúsok čierneho chleba a niekedy ani toho neni dosť!

Neni-li tomu tak všade, sme predsa na ceste k tomu. Jaký div teda, že pracujúci ľud narieka! Kto sa nenarodil slepý vidí jasne a zrejme, že treba učiniť koniec ničeniu strednej triedy kapitálom a strojom. Jedno je isté: národy treba vyviešť z agyptského otroctva, do ktorého ich vohnalo svobodnomyselné hospodárstvo.

Sv. Otec bol prvý, ktorý napomínal vrelými slovami kniežatá a múdrou radou, aby spravodlivými zákonami «širiacej sa užere» tlamu zavreli a aby odstránili «odporný systém potlačováci». Nemecký cisár svolal zo všetkých krajov rozumných mužov a radil sa s nimi, jakoby sa mohlo opäť pomôcť pracujúcemu ľudu na nohy.

(Pokračovanie.)

BESEDNICA.

Jaro.

Utešené jaro,
veď fa ťažko čakám;
keď o tebe čujem
od radosti skákam.

Utešené jaro,
skôrej sa my zasmej!
mne bôlnému srdcu,
drahý olej nalej.

Utešené jaro,
každý v tebe túži,
že sa rozveselí
a natrhá ruží.

Každý je zmrznutý,
slnko potrebuje,
preto krásnym snahám
každý sa raduje.

Utešená doba,
veselsie k nám stúpaj!
moje smutné oči
skôrej leskom pútaj.

Utešená doba,
drahých ruží klíky,
skôrej rozkvitnite
pre môj život prikry.

Utešené jaro,
z perál nádej moja,
bys ma nesklamala,
v tebe leskosť tvoja.

Kňazolícky.

Ešte niečo o tých križáckych rytieroch, v «Krešťane» v 10. čísle spometých.

Dozvedel sa Zaosek.

— Pán organista! ale čítali ste vy v 10. čísle «Krešťana» úvodný článok o križáckych rytieroch?

— Čítal som Zaosku! článok ten je výborný.

— Nuž ale pán organista, veď sa v ňom žaluje pán redaktor, že z istých strán ho napomínajú aj spasiteľné rady mu dávajú, aby sa duchovných osôb ani len netýkal, a ak nemôže o takých liberálnych duchovných nič dobrého a chvalitebného hovoriť, aby o nich nič zlého nepísal. A vy ešte vychvaľujete ten duchovný článok!

— Zaosku! Však viete, sme sa kedysi v latinskej škole učili že: «Qui bene distinguit, bene docet», t. j. «ten učí dobre, ktorý robí dobrý rozdiel medzi vecami!» Pán redaktor ale dobrý rozdiel robil medzi liberálnymi duchovnými a medzi neliberálnymi. On nepísal vôbec o duchovných, ale len o tých liberálnych duchovných, ktorí za jeden remeň tahajú s liberálnymi napriateľmi sv. križa cirkve a Krista.

— Pán organista! Nuž ale o voľakom zle hovoriť, zle písať, jeho ohovárať, utrhať mu na cti, na mene do-brom, je hriech, ktorý 8. paragraf trestného zákona bo-žieho «nepremlúviš falošného svedectva» zakazuje.

— Tak je Zaosku! Veď som vám už povedal, že, «kto robí dobrý rozdiel, ten dobre učí!» Pán redaktor nenápadal česť, meno dobré, ani žiadne tajné chyby, alebo poklesky nejaké liberálnych velebníckov, ako to robievajú židovsko-liberalní, frajmaurerskí, socialistickí čarbári vo svojich novinkách. — On sa držal ako redaktor korektné, t. j. on nemlčal, keď liberálni duchovní mlčali tam, kde sa mali ohlásif a brániť česť na sneme zneucteného križa Spasiteľového — aby nebol účastný cudzého hriechu: pri hriechu iných mlčaf. A zaiste páni liberálci duchovní mali hriech, keď mlčali, kde ich povin-nosťou bolo sa ohlásif. Cibilní katolíci: p. gr. Zichy a p. Rakovský ohlásili sa, keď sa na sneme jednalo ura-zenú česť a úctu sv. križa zastávať a brániť, čo je aj povinnosťou každého veriaceho, tým viacej duchovného. A hľa! práve liberálni velebníčkovia na sneme ani len neotvorili svoje zlaté ústečká, by česť zhanobenú sv. križa — ktorého znak v podobe zlatej na svojich pre-se-čkách nosia a pestujú, bránili, by zastávali sv. križ, zna-menie nášeho spasenia, s ktorým znamením príjde jednúc Spasiteľ súdiť aj liberálnych duchovných. A oni tam sedeli ako kapri v klietke so zatvorenými, krvou na križi zabitého beránka božieho posväcenými ústami, do ktorých úst im kvapká krv Kristová každý deň pri mši svätej.

— Pán organista! A prečo že tí duchovní mlčali a nechali sv. križ v hanbe?

— Nuž z politiky!

— No veď to je ono to huncútstvo tá politika! Po-litika liberálne nášeho veku nemajú žiadneho mravného základu, preto my sediaci politiku nazývame pánskym huncútstvom.

— Nuž a keď kňaz a duchovný z politiky zastrelí capa, ten už potom odváži troch capov a škopcov, akého škopca vytiahol Abraham z trnia — keď mal Izáka obe-tovať — ktorého škopca on potom za hriechy obetoval. Zaiste mlčaf tam, kde sa jedná o česť sv. križa je to mlčanie nie len pre cibilného človeka hriechná vec, ale aj pre duchovného a to trojnásobne. Pán redaktor ale nič horšieho nespravil od Abrahama, keď aj on zpoza pece vytiahol — nehovorím škopca — ale duchovného, ktorý sa pre politiku hanbil zaujať za križ a utiahol sa za pec, by odtiaľ vykúkal, ako cibilní páni, veriáci katolíci bránia sv. križ. On len takmer povedal slová Spasiteľové: «a kto sa hanbí za mňa, budem sa aj ja za neho hanbiť pred Otcem mojím!» Nuž keď neni hanba zlatý križ na krkách

nosil a sa verejne s ním ukazovať a pyšiť, prečo by sa mal kto — duchovný najmenej — za drevený kríž Spasiteľov hanbiť a pred ním sa za pec schovať, aby nestratil z reputácie niečo pred liberalnými!

Sv. cirkev nejedného krížáckeho rytiera z prachu ľudu vyzdvihla na hodnosti povýšila. s pláštom P. Krista prikryla, ozdobila a aj pekný kus bieleho chlebička mu udelila. Biskup pri birmovaní preto uderil líce kresťana, by sa nehanbil za vieru, za kríž Kristov, a aby aj vystúpil a bránil ho. Kto to zanedbáva a sa hanbí za kríž — tomu diabol v hodine smrti vypáli statočne nasadený a dobre sytý oflinok, by ho cítil prez celú večnosť.

Keď so zlatým krížom ukrižovaný duchovný verejne, na sneme pred celou krajinou a pred viac millionami katolíkov mlčí, kde dľa povinnosti by mal ústa otvoriť a za sv. vec sa zaujať, prečo by nemôsol jeden redaktor katolícky aj verejne povedať: že to nebolo pekne, keď práve tí mlčali, ktorí by neboli mali mlčať? Redaktor verejné zanedbanie len kritizoval a kto sa nad tým horšil, toho pohoršenie je farizeické alebo «scandalum pusillorum», pohoršenie slabúchov a malých, detinských duchov.

— Pán organista! no veď pánu redaktorovi dávali z istých strán len spasiteľné naučenie a radu s pekným napomínaním, by nič zlého — teda len samé dobré — nepísal na takého, ktorý sa menuje duchovný a nosí dlhu šatu!

— Zaosku! aj Spasiteľovi dávali farizeji spasiteľné rady a naučenie, by oni nejedli s neumitými rukama — ale ich On aj zavrátil: a prečo že vy pre vašu politiku prestupujete zákon boží?

No aby ste ale tomu zreteľnejšie pochopil pozreť si na apoštolov, či tí tiež zle nepísali o takých velebníčkoch a či mlčali o zlej veci?

V sbore apoštolskom nachodil sa aj jeden muž: Iš Karioth, t. j. muž z mesta Karioth, menom Judáš. Ten muž nebol len jednoduchým duchovným velebným panáčkom, ale on bol biskupom, a to nie od voľaktorej vlády vymenovaný, ale od samého Spasiteľa prekonizovaný, vyvolený a aj posvätený za biskupa-apoštola, čo zaiste veľká hodnosť je. On bol osvieteným, aj zázraky činil, zlých duchov z prvu vyhánal a naposledy zlý duch vyhnaný doneho vstúpil, ako to píšu Evanjelisti — Spasiteľ sveril mu aj pokladnicu apoštolskú, z ktorej sa zaokrývaly potreby každodenné pre apoštolov — teda on bol spolu aj gazdom — alebo vikariušom ako u františkánov majú, alebo vicerektorom, akí sú v seminároch, ktorým je sverený futráš a pokrm. On ale zle, nesvedomite manipuloval s tou apoštolskou pokladnicou. Bol skúpy a lakomý, to z toho vidno, že apoštoli raz v deň sobotný čili sviatočný boli veľmi hladní. a od hladu trhali žitné klásky a jedli zrna — prečo sa aj zákonníci s farizeimi horšili a so Spasiteľom sa dožúvali, že prečo jeho učedníci v deň sviatočný trhajú klásky a jedia zrna žitné, kde každý poriadny človek má svoj obed v nedeľu, ba ešte aj pečenku na stole. Judáš teda zaiste nedal v sobotu nič variť a peniaze za menáž vopchal sebe do kapsy. Spasiteľ Judáša síce neprezradil, lebo ako Boh etil hodnosť

jeho na ňom. Ale apoštoli boli ľudia, tí na Judáša vykričali, čo postváral, a zvlášte sv. Ján, miláčik Spasiteľov, «kmínom» nazval Judáša, aj ostatní tak, a povedali že diabol vošiel do neho, ba že sa aj obesil aj že sa mu brucho na vrbe, kde vysel, rozpučilo a črevá sa mu vyhrnuly von ako držky z hrnce. — A to aj napísali, ba aj s cirkevným odobrením a schválením dali vytlačiť do Evanleliuma. — Aj naložili, by sa to všade čítalo až do skončenia sveta. Nuž a týmto apoštolom žiaden nedal radu, ani spasiteľné naučenie a napomenutie, by na duchovného a apoštola nič zlého nepísali. — Apoštoli by to zaiste neboli ani prijali, lebo Duch sv. im to tak naložil písať.

A veru p. Redaktor «Kresťana» tak ostro nepísal, lež on len svoju ľútosť nad tým vyslovil, že duchovní liberáli nezdvihli padlý kríž Ježišov — a že musel Šimon cirenejský — p. gróf Zichy a p. Rakovský pomáhať kríž Ježišov zdvíhať, a prešporské grófské Veroniky v jednej adrese pánu grófovi Zichymu pot utierať. — Zaosku! ešte vám niečo prednesiem!

Tieto dni som čítal v knihe, písanej od jedného kňaza, nazvanej «Pater familias» na strane 753. nasledujúce: «V jednom špitáli chcel jeden nemocný na luteránsku vieru prestúpiť, lebo on niektoré trpké zkušnosti v niektorých domoch duchovných okúsil. Jeden kňaz ale, ktorý sa s nemocným vyprával, podal mu jedného dňa moj kalendár «pre čas a pre večnosť» čítať, v ktorom sa na zlých duchovných šimfovalo. «Bravo»! zvolal nemocný ten a zostal pri svojej viere katolíckej a dal sa zaopatriť sv. Sviatostiami». — Takýmto spôsobom Boh upotrebuje všetko, aby chuderku dušu hriešnu mohol ratovať a spasiť. — Ten článok p. Redaktora práve môže niečo dobrého spôsobiť — zlého ale veru nie. Snáď nejedného pichne vo svedomí a uzná, že čo je jeho povinnosťou, nie len na sneme ale aj inde.

— S Bohom p. Organista.

Zaosek.

Na Marianský chrám Višňovský obetovali.

Z Rosiny: Karol Šeffčík, farár 10 korún.

Zo Sv. Ondreja: Michal Kada, farár 20 kor.; vdova Alžbeta Kada 5 kor. Julianna Bielik 2 kor.

Z Prusska, Brombergu: Šbierka Jozefa Rikan 34 marky t. j. 40 korún, ku ktorej prispeli: Jozef Mišák 3 m., Juraj Mišák 3 m., Juraj Valonik 3 m., Jozef Rikan 4 m., Juraj Szirczák 3 m., Emerich Duraczik 3 m., Andrej Adameczik 3 m., August Adameczik 3 m., Juraj Szemenkár 3 m., Martin Mrník 3 m., Filip Jaczik 2 m., rodáci z Dlhého pola.

Z Višňového: Juraj Turjanecz 8 kor., Vojtek Kubica 8 kor., Jozef Chromiak 2 koruny.

Z Trnavy: N. N. Najsvätejšiemu Srdcu Ježiš a Marii 2 kor., Burgvej Eva 2 kor., Sztankovics Maria 1 korunu.

Božské Srdce Ježiša, odpláť dobrodincom našim všetko to dobré, ktoré Ti oni obetovaním na ozdobenie kostola nášho ochotne preukázali. Požehnaj im za to časne i večne!

Vyzvanie k predplateniu.

Viacrázy vyzvali sme už ct. čitateľov nášho časopisu, by pracovali na tom, že by «Kreštan» do čim viac príbytkov dochodil, že by zásady kresťanskej politiky čim viac sa rozširovaly.

Predplatná cena našich novín je :

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt' roka	1 koruna.

Predplatiteľ treba len na túto adresu :

«Kreštan» kiadóhivatala
Budapest, VIII., József-körút 35.

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie !

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prílepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačenu adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým nepravostiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

Dedič nemeckého trónu v Budapešti. Z Berlína telegrafujú : Dedič nemeckého trónu knieža Fridrich Vilhelm z poverenia svojho otca budúci mesiac z Viedne dojde aj do Budapešti a bývať bude v budínskej kráľovskej palote, kde k jeho počte bude veľký dvorný ples. Viedeňski diplomati na túto dvornú slávnosť tiež dojdú do Budapešti. Z Kölnu oznamujú, že dedič trónu Fridrich Vilhelm počiatkom letného semestra započne svoje štúdiá na universite v Bonne jako riadny poslucháč. Knieža počúvať bude menovite juridické predmety, ale pritom zdokonaľovať sa bude aj v iných vedách. Prednášky naštevovať bude riadne, ako ktorýkoľvek iný študent a vstúpi aj do buršáckeho spolku «Borussia», jehož členom bol kedysi aj jeho otec cisár Vilhelm.

Attentát na generála. Istý Ján Gál pristavil v Pešbudíne generála Jablanczyho, odovzdal mu list a kázal hneď prečítať. Generál neprijal list, vtedy Gál vytiahol revolver, chcel zastreliť generála, ale prvá rana zlihala, a potom už odzbrojili a chytili útočníka. Kedysi bol nadporučikom pri žandárskom účtovníctve, bol prepustený a odtedy živoril ako diurnista. Vyznal, že sa chcel pomstiť, pretože ho údajne bez dostatočnej príčiny pozbavili chleba.

Demonštrácie proti vyslancovi kráľa Edvarda. Angličan ešte vždy neni veľmi obľúbenou osobou u tých,

ktorí cítia s Búrmami. Toto zkusil nedávno aj vyslanec VII. Edvarda, nového kráľa anglického, ktorý preto šiel do Paríža, aby oznámil präsidentovi Loubetovi nastúpenie na trón svojho kráľa. Na parížskom nádraží ho zastihlo nemilé prekvapenie. Tu ho čakal veľký zástup, ktorý hlasne «živio» privolával Krügerovi a Búrom. Krem toho aj veľmi hvízdali. Demonstranti však neujdu trestu, lebo zaviedli oproti nim vyšetrovanie.

Nový farár. Ján Murin, zubrohľavský (Orava) farár prešiel do Námestova (Orava) za farára.

Smrť. Z Innsbrucku telegrafujú, že tam zomrel Adolf Ivanovič Dobrzánsky, majiteľ rádu železnej koruny III. triedy, ruského rádu sv. Anny II. triedy a sv. Vladimíra III. triedy. Zosnulý svojho času vyvinul čo národnostný agitátor veľkú činnosť. Narodil sa v Rudleveje (zemplínska stol.) zo starej ruskej zemanskej rodiny. Stadoval v Levoči, v Rožňave, v Miškoveci a v Jágrí a už aj jako študent vynikol svojím prepiatým národnostným smýšľaním. Odbaviac v Baňskej Štiavnicí akademiou banícku, roku 1840. vymenovaný bol za baníckeho úradníka a neskôr stal sa podpredsedom hontianskeho zemanskeho shromaždenia. Politické účinkovanie Dobrzánskeho počalo sa r. 1848. Kossuth povolal ho do Pešti, aby složil prísahu vernosti na ústavu, ale on prísahu odoprel a zjavne vystúpil proti Kossuthovi, ba volal svojich rodákov Rusínov do boja. Preto musel prehnúť do Haliče. V äre Bachovej keď potreba bola na úradníkov, lebo mnohí uhorskí vlastenci nechceli prijať úradu, Dobrzánsky vymenovaný bol v Užhorode za referendára a pozdejšie stal sa okresným komissárom v Košiciach. R. 1865. zvolený bol v Zemplínskej za vyslanca do uhorského snemu, voľbu túto však rušili. Pozdejšie dostal sa do Viedne ku dvornej kancelárii. Po vyrovnaní musel opustiť štátnu službu. Neskôr spriahol sa s vodcami haličských Rusov, za čo postavili ho pred súd i s jeho 11 súdruhmi. Pravota odohrala sa r. 1882. v Lvove, viacerých posúdili, ale Dobrzánskeho a niektorých priateľov jeho oslobodili zpod obžaloby. Od tej doby Dobrzánsky žil utiahnuto v Innsbrucku, kde teraz aj skončil svoj pehyblivý život.

Kráľovstvo české má dľa posledného popisu obyvateľstva dňa 31. dec. 1900 prevedného 6,277.245 duší. oproti 5,809.407 roku 1890 bez vojska. Prírast obnáša 8.05 procenta.

Ohňe v Spiši. Dňa 14. t. m. vo Fridmane zúril veľký oheň; dňa 15. v Hunsdorfe asi 25 domov, dňa 16. vo Folvarku 10 domov a 17-ho zase v Kežmarku zámok a asi 6 domov zhorelo.

Križ na universite. Disciplinárny výbor univerzitetnej rady vypočul 92 poslucháčov podpísavších známe memorandum. Všetci mladíci solidárne prevzali na seba zodpovednosť a osvedčili sa, že memorandum oni podpísali. Ponevác počas výsluchu rektor viackrát prizvukoval, že proti vešaní križov z mravného ohľadu niet žiadnej námietky a len pre tumult sú členovia výboru fahaní na zodpovednosť — všeobecne sa myslí, že výrok nebude prísny. Pravdepodobne členovia veľkého výboru budú len rektorom pokarhaní. — Krešťanská mládež

novšie uzavrela, že prosbu upravenú na jeho veličenstvo kráľa v záujme kríža, odovzdajú panovníkovi počas jeho pobytu v Budapešti; prosbu podpísalo dosiaľ už viac tisíc poslucháčov. Publicista barón Ivor Kaas, ktorý je dľa svojho vierovyznania evanjelikom, v oduševnenom liste pozdravil kresťanskú mládež; list tento dá mládež v 50.000 eksemplároch vytlačíť a rozpošle ho všetkým vyšším školám v Uhorsku.

Na žalár odsúdení súdca. Levočský kráľovský súd bývalého kežmarského okresného podsúdca Jána Tomory pre ukradnutie úradných peňazí na ztratu úradu a na 3 roky do žalára odsúdil. Nie nadarmo hovoril Pán Boh medzi hrmením a blízkaním: «nepokradneš!»

Preložený jarmok. Tohtoročný jarmok ostrihomský bude sa odbyvať miesto 27. a 28. mája 21. a 22. mája.

Americké peniaze vo Spiši. Z Levoče oznamujú: Dosiaľ 24.319 ľudí vysťahovalo sa zo Spiša do Ameriky; do tohoto počtu nie sú však zahrnutí tí, ktorí bez vedomia vrchností totižto bez passu opustili vlasť svoju. Vysťahovalci nezabúdajú na svojich pribuzných, ktorí tu ostali a keď im z výrobku stačí, vždy pošlú domov niekoľko dollárov. Dľa úradného výkazu minulého roku 1900 súhrnom 3.410.186 korún poslali v Amerike žijúci Spišiáci domov svojim rodinám. Je to na každý pád hodný obnos a svedčí o tom, že z vysťahovalcov mnohí dostali sa ku chlebu tam za širokým oceánom.

L'utá zver v Liptove. V Stankovanech sa zjavili vlei. Napadli ľudí viacerých a hladní súc pohryzli mnohých. Vlei títo sú ľudskej podoby, zavijajú škarede a hrôzou naplňujú občanov. Jedného z nich do kliečky zavrtili, z ktorej ale sa už vysvobodil a falošným zachádzaním rychtára ufujazdil pred ďalšou pokutou do Ameriky. Hanba, že takýchto ľudí zastávajú. Pri hriechu mlčať je jeden z cudzích hriechov. Ľudia chráňte sa vlkov a falošných prorokov!

Preč s pálenkou. V spišskej Bielej sa behom jedného roka 22 besnej pálenky odriekli, medzi tými boli i dvaja cigáni. Daj Bože, aby ich čím viaceri nasledovali. Še by tá nešťastlivá pijatika už raz prestala!

Samovražda defraudanta. Jozef Tóth, pokladník Národného divadla v Koložvári zastrelil sa. Vysvitlo, že samovrah z divadelnej základiny zpreneveril 24.000 a z pensijného fondu hercov 45.000, spolu teda 69.000 korún. Vyšetovanie je v prúde.

Železničné nešťastie. Medzi Slavinkou a Spišským Mníškom rušeň miešaného vlaku č. 552 vyskočil z koľajníc a strhnul so sebou konduktorský a dva nákladné vozne. Konduktor Zipser prišiel o život. Cestovateľom nestalo sa nič.

«Otec vlasti» zmiznul. Krajinský vyslanec b. Mikuláš Fiáth zmiznul z Pešťbudína bez stopy. Bol on už aj hlavným županom. Príčinu jeho zmiznutia neudávajú. Odišiel vraj do Ameriky a aj jeho manželka že už tiež odišla za ním.

Príčiny sfahovania. Gróf Jozef Majláth po tieto dni držal prednášku o sfahovaní sa ľudu z Uhorska a v prednáške predniesol i príčiny sfahovania, a síce: 1. Po

roku 1848 ľud bol celkom ponechaný na seba a tak bez radcu schudobnel. 2. Verejné farchy sú mimoriadne veľkéj 3. Ľud demoralisuje sa pri vojsku. 4. Systém ľudove. výučby je zlý. 5. Vrchnosti nestarajú sa o ľud. 6. Právna obrana je drahá. 7. Nie sme v stave poskytovať ľudu prácu cez celý rok. 8. Nesprávne padelenie pozemkov. 9. Niet určeného minimuma pozemkov a domáci krb nemá obrany. 10. Pálenčená nákaza. 11. Šírenie sa panštenia medzi ľudom. — Vidno, že príčiny by vedeli, len pomáhať nevedia.

Posúdení matrikári. Súdna stolica v Trenčíne posúdila Antona Csernyánszkeho, matrikára a notára v Beckove na 6 mesiacov do žalára a na ztratu matrikárskeho úradu. Námestného matrikára Jána Tadránka súd posúdil na 50 korún pokuty a na ztratu nám. matrikárskeho úradu pre nedbalosť prejavenu tým, že na rozkaz Csernyánszkeho, bez toho, že by sa bol presvedčil o zákonitosti svojho pokračovania, sosobášil už ženatého Krchňáka. Obžalovaní proti výroku appellovali.

Polmillionová krádež. Gróf Pinhal, vodca brazílskych monarchistov po tieto dni došiel z južnej Ameriky do Genuy; niesol sebou na politické ciele 500.000 frankov, ale na ceste neznámy zlodej ešte nevypátraným spôsobom ukradnul mu tento obrovský obnos. Ponevác bez peňazí nemožno prevádzať politické agitácie, gróf Pinhal bude sa museť vrátiť do Brazílie.

Obef samopašnosti. Karol Galantin 10-ročný žiak sa ulepil na jeden nákladný voz. Medzitým tak nešťastne padol s neho, že mu kolesá prešli cez žalúdok a tak ťažko ho ranily, že ho skonavajúceho doniesli na byt jeho rodičov do ulice Vörösváriho. Nauka z toho je, aby chlapeci za vozmi nebehali a sa na ne neliepali.

Müllerový dvojnásobno-elektromagnetický kríž, ktorý sa za krátky čas svetochýrnym stal, hojí všetky tie nemoce, ktoré sú v ozname pomenované. Medzi veľkom počte prichádzajúcich listov, ktoré dobrotu tohoto kríža chvália, jeden nasledujúce znie: Budapešť, 19-ho nov. 1900. Vefactený p. Albert Müller! Dolupodpísaný som Vami hotovený dvojnásobno-elektromagnetický kríž jeden mesiac nosil, ponevác som mnoho trpel na chorobu nervov. Všetky inšie liečenia mi neosožili, jedine od tohoto kríža mi bolesť prestala. Nechcem zameškať mojej povinnosti zadosť učiť a aj na tomto mieste Vám vyslovujem veľkú vďaku a som hotový Váš kríž dvojnásobno-elektromagnetický, čo najrýchlejšie účinkujúci, bárskomu dôverne odporúčať. — S hlbokou úctou Anton Farkaš, počtový úradník. — Adresa: P. Albert Müller v Budapešti, V., Vadász u. 42.

Prvé putovanie v roku 1901-om do Rímu a Loretto.

Odchod: 25-ho apríla 1901 z Budapešte večer o 8 hodine 30 minútach.

Ceny: III. trieda 42 zl.
" II. " 95 "
" I. " 120 "

Z obsírnym vysvetlením vďačne poslúžime

Magyar Utazási Iroda.

Budapest, IV., Ferenziekt-tere 2. sz. 1. em.

DOPISY.

Lom.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vážený Pán Redaktor!

Nemôžem sa zdržať, aby som do «Krešťana» nenapísal jednu poľutovania hodnú a velice pohoršlivú udalosť, ktorá sa tu v Lome v stredu dňa 6-ho marca stala. Tohto dňa vydržovali tu židia jednu hlučnú s muzikou svatbu. To by však nič nového a podivného nebolo, že si tu židia v židovskej krčme po čas nášho 40 denného svätopôstného času s muzikou svatbu vydržovali; ale čo je podivné, poľutovania hodné a velice pohoršlivé je to, že na túto židovskú svatbu dostavil sa i tunajší katolícky rektor Juraj *Žurkay* i so svojou manželkou, a na tej svatbe so židami a židovkami tancovali a na kóšer mäsitých pokrmoch a nápojoch si pochutnávali. Toto je skutočne poľutovania hodná a velice pohoršlivá udalosť. Čo si môže pravý kresťan katolík a katolíci farníci lomovskí o takomto rektorovi myslieť a za čo ho majú považovať?

Juraj *Žurkay* týmto svojim pohoršlivým skutkom hrozne zneuctil, zhanobil, potupil svoju duchovnú matku svätú cirkev katolícku a tým samým zhanobil, potupil, zneuctil i samého svojeho Spasiteľa Pána Ježiša Krista, vydal Pána Ježiša Krista a Jeho sv. cirkev v posmech a v pohanenia židom, zaprel svoju katolícku vieru. Čo si i sami židia o ňom myslia a povedajú? bezpochyby že «s góimská». Nuž a či takýto zhanobiteľ, zneuctiteľ a potupiteľ Pána a Boha nášho Ježiša Krista a Jeho sv. cirkve môže, smie byť katolíckym rektorom, katolíckych dieťok učiteľom? Jaká že by to bola tá duchovná vrchnosť, ktorá by takéhoto hanobiteľa Pána Ježiša Krista a Jeho sv. cirkve, takéhoto zapierača viery za katolíckeho rektora, za učiteľa katolíckych dieťok trpeť mohla? Jako-že ten môže katolícku dieťku katolícky katechizmus po katolícky vyučovať, jako taký môže učiť dieťky tretie a piate cirkvené prikázania «Ustanovené pôsty zachovávať a v zapovedený čas svatobného veselí, muziky a tance ndržať», keď on sám v pôste na kóšer židovských mäsitých pokrmoch a nápojoch verejne na pohoršenia si pochutnáva a na židovských svadbách v zapovedený čas, — v pôste — tancuje? Keby v srdci Juraja *Žurkay* a jeho manželky i len iskryčka lásky ku ukrižovanému Ježišu Kristu, ku Jeho pod križom stojacej bolestnej Matke Marii a ku nadumučením Pána truchliacej a plačúcej cirkvi katolíckej dutnala, to by nebolo možno bývalo, aby bol tak hrozne pohoršlivý hanebný čin spáchal. To je znak, že im je milejší krčmár žid, nežli Pán Ježiš Kristus, nežli najsv. pannenská Matka Božia, nežli sv. cirkev Kristová, cirkev to katolícka.

Na tomto pohoršl vom rektorovom činu má účasť i tutejší farár vp. Jozef *Dorčák*, a síce preto, že jeho,

jakožto predstaveného rektora, bolo svedomitou povinnosťou rektora napomenúť, prísne mu zakázať na židovskej svatbe účasť brať a tým cirkev svätú potupiť a veriacim katolíkom veľké pohoršenia dávať. Pán farár toto ale neučinil, «ku hriechu mlčal», mysliac si, žeby ho rektor i tak nebol poslúchnul. Verím, žeby ho sotva bol poslúchnul, už ale, či by ho poslúchnul, či nie, on predsa mal svojej svedomitej povinnosti zadosť urobiť; rektorovi zakázať na svatbu ísť. Takto by bol ospravedlnený, teraz ale ospravedlnený není, lebo «ku hriechu mlčal». Prečo rektor nechce pána farára poslúchať, o tom by som vedel a môhol mnoho písať, tu len to na krátke podotknem, že sa pán farár viacej bojí rektora, nežli rektor pána farára.

Ku zavierke tohoto mojeho dopisu musím toto dodať; že tu, s malými čestnými výnimkami, sú všetci od prvého začnúc do posledného otroci židovskí, otroci tunajšieho krčmára žida Armina *Freisinger*. Tento židák je tu v opravdivom slova smyslu jediný pán, ostatní jeho otroci, poneváž korheli. Mnohí sú tu, ktorí za skleničku špiritusu, pálenky zapredali by i samého Pána Ježiša Krista židovi. Týchto pálenčených otrokov židovských za skleničkou pálenky môžeš odviesť kam chceš, jako prasce za pomyjami. Nemyslím, pochybujem, žeby v uhorskej krajine bola taká iná farnosť, v ktorej by bolo toľko a takých pálenčených otrokov židovských, jako je farnosť Lomská.

Andrej Rojko, vyslúžilý farár.

Osvedčenie.

Na Dopis v čísle 10. s nahej obci uverejnený a s historie obnovovania kostola nášeho mnohé nepravé veci v sebe obsahujúci, mnoho ospravedlňujúceho by som mohol na obranu «tých pánov, ktorí si prevedenie robôt na svoju hlavu a zodpovednosť vzali» predniesť a ešte vážnejšími argumentami dokázať, že za všetké tie mrzutosti a «chyby», ktoré sa pri tom obnovení prihodily a staly, jak pred Bohom, tak pred svetom nikto iný nemá čo byť zodpovedný, jako jedine len sám ten — pán dopisovateľ. Ale neidem to činiť, jedno preto, lebo viem, že moji drahí veriaci vysockí, ktorých sa tá vec bližšej týka, kdekoľvek sa na svete nachádzajú, aj tak dobre znajú toho pána, nielen po mene, ale aj podľa skutkov jeho; znajú celú historiú toho boja, ktorý pri tej reparácii medzi nami a medzi päť, všetko trinásť prôbovými liberálmi povstal; vedia, kto sa pri tom unoval a kto bol ten, čo nie s peniazmi ale len so samými kolomutami a mrzutosťami mnoho neprijemnosti narobil a že prečo, aj to nielen on sám vie najlepšie, ale vedia to aj všetci moji farníci. Ale po druhé ani to nezaslúži ten všetkými masťami natretý liberál, aby som s ním aj tu nejakú polemiku začal a v tak vážnom časopise, jako je: «Krešťan», s jeho špatným jednaním et. čitateľov obťažoval. S jakých rúk pochodí Dopis ten a jakú pozornosť i vážnosť zaslúži on, na dôkaz toho dosť bude spomnúť len to, že Dopis tento už raz videl svetlo božské a to od toho istého dopisovateľa a síce v blahej (!) pamäti časopise: v «Opra-

tovom Kresťane» (1900. roku v 31. čísle) skoro od slova do slova lenže ešte trošku v liberálnejšom tóne. Tam mal on svoje miesto a že ho on tam uverejnil, to mi nikto nemal mať čo za zlé, a ani teraz mu nikto zazlievať nebude, keď niečo podobného v svojej srsti časopise udá a uverejní, ale aby on v našom obľúbenom «Kresťan»-e v ovčiom rúchu svojého duchovného otca nevinne očerňoval vtedy, keď sa ten najviac natrápi a naunuje, a aby on svoje špatné skutky a kúsky v mene všetkých farníkov zastával a zakrýval, to je tá najväčšia nesmyselnosť, ktorá jedine len s tým a vtedy sa dá koľko-tolko zastaf a vyhovoriť, jestli on pod farnosťou vysockou nerozumie mňa s mojimi 4000 dobrými ovečkami, ale len sám seba s päť privrzcami svojimi, s ktorých tiež — jako on — ani len jeden, ani len s jedným halierom obnovenie kostola nenapomôhol a teraz predsa «chyby a nedostatky» jeho viac im ležia na srdci, nežli ostatným veriacim mojím, z ktorých každý ku cieľu tomuto dľa možnosti s väčšiu-menšiu summu prispel — a s ktorých bársť ktorý mal by právo, keby chcel, proti veci tejto námietky robiť a predsa nerobí to, lež každý nad prevedením roboty tejto tú najväčšiu radosť a spokojnosť vyjavuje.

Vysoká, (Trenčianská st.) 1901. 12. marca.

Anton Zatkovits, farár vysockí.

Mnohovážený Pán Redaktor!

Prosím úctivo o uverejnenie a opravenie týchto niekoľko riadkov.

Pri rečnovaníu na sneme jedného pána vyslanca, ktorý by sa rád vľúčil do Sv.-Janského okresu za vyslanca, predniesol v jeho reči regulovanie našej rieky Moravy, ktorá nám tak rečeno každý rok veľkú škodu na úrode robí. Včul by bol veľmi dobrý prístup k tomu; lebo u nás v Gajaroch je na jednu hodinu šírky rozliata voda Moravy, ktorá už včul veľkú škodu učinila. — No, ale takému vyslancovi jako je p. Komlóšy neveríme! A tento sa strojí v našom okrese vystúpiť za vyslanca, jako sa bol jedon z našich úradníkov vyslovil. Chválu dostal len od jeho vlastencov (židov) lebo v mesiaci auguste, pri príležitosti 25-ročného zostávania (jubileuma) has. spolku v Malackách držal reč, kde on križ držiac v ruke, vyzdvihol keby bol mohol, až do neba. Ale križ bol na zlatej retiazke uviazany. Hovorili jeho vlastenci, že musí byť veľmi nábožný človek.

Aj náš pán farár sa vyslovil za Apponyiho, ale neviem jako jemu to vypukne, lebo u nás je 249 voličov, z ktorých na vlas bude 200 židov, a to samých roľníkov — na liberálnu stranu keď bude 25, to už bude mnoho. Lebo tým liberalcom to ešte dnes hlavu kole, jakú hanbu podstúpili pri predošlej voľbe, a to isté bude aj včul.

Vo stupavskom okrese vystúpi stupavského grófa bratranec.

Náš hlavný korteš povčul ešte mlčí; až niektorý príde, ktorý jemu za pár halierov do rúk vtisne, lebo od tej doby, jako bol roku 1888 prepustený (frajšprechovaný)

vzal druhú kožu na seba, mysliac, lepšie niečo, ako nič, však tých pár hlasov od mojích spoluobčanov udržím.

Roľník.

Poznámka redakcie. Vaší liberálni korteši nech si len hodne veľké mešce prichystajú pre tie kortešacké peniaze — budú im dobré tie mešce po voľbách na močku. Tých peňazí sa snád nasľubuje, len keby ich mal kto dať. Vláda peniaze dať za Komlóssyho? Ale kde! Ani reči. Pán Komlóssy vystúpi len už viac z poctivosti. Ani sa mu nesníva, že by ostal ablegátom.

Nové Mesto n/V.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Z nášho mestečka, vychýreného malého Jeruzalema, čakal som už dávnejšie dopis v našom milom «Kresťane», vidiac však, že povolanejší niekto nechytí sa pera obznámiť kresťanskú verejnosť našu s terajšími spoločenskými a politickými pomery zdejšími, odhodlal som sa aj ja rapisať niekoľko riadkov.

Hneď na začiatku musím pripomenúť, že znovu započaté bratrickovanie sa nášho terajšieho pána liberálneho ablegáta s niektorými klátivými mešťanmi našimi je mementom toho, že vyslanecké voľby sú už blízko. Smutné je, ačkoľvek to môžeme povedať len a mlálokto-rých mešťanoch, že najdu sa medzi týmito ešte vždy takí hýly, ktorí sadnú liberálom na lep. Teraz prihára liberálnej strane v našom okrese, vedia p. liberáli veľmi dobre, že ešte jakživ opozicionálna strana nemala tu toľko privrzcov ako dnes, preto už teraz polrokom vopred namáhajú sa získať mešťanov našich všeliakými sľubmi a hrozbami. Daromná ich námaha! Marné sú ich sladké slová! Dnes máme osvietenejší, povedomejší ľud v našom tábore, dnes presila voličov hlásiacich sa k strane ľudovej je zabezpečená.

Je skutočne až k neuvereniu, aké smutné následky sú toho, že kresťanstvo v mestečku našom svojou posadvadnou nesvornosťou a nedbanlivosťou dopomôhlo liberálom, menovite ale arciliberálom, t. j. pánom novopečeným recipovaným vlastencom k moci a nadvláde v mestečku našom, v predstavenstve i vo výbore obecnom.

Je žiaľné, že v mestečku, v ktorého cimere sa nachodí obraz sv. Panny Marie, obecným predstaveným, rychtárom je žid, že tu majú židia svoju jedinú stredniu školu konfesionálnu, židovskú reálku, jediní toho druhu v celom Uhorsku, že tu stávajú sa židia pánni zeme.

Židia voľakedy tiež neboli tak mocnými a majetnými ako dnes sú, ale vždy držali spolu, vždy si boli nápomocnými jeden druhému, svorní a jednomyselní, keď sa jednalo o ich židovskú vec. Môžeme to povedať i o kresťanoch?!

Výplivom tejto moci židov v Novom Meste nad V. je i najnovšie uzavretie obecného sboru zastupiteľského, ktoré naplniť musí horkosťou každého pravého kresťana; toto uzavretie nás novomestských kresťanov do krvi urazilo, a keď môžem ubezpečovať našich pánov spoluobčanov židov, že nikdy nebolo cieľom našim rozširovať tú

zášť a nesvor medzi konfessiami, čo nám páni židia a liberáli tak často na oči vyhadzovali, konštatujem, že oni sú príčinou každej zášte, oni svojim pamätným uzavretím ukázali vlčie zuby, hotové rozsápať nás kresťanov. A v čom záleží toto uzavretie?! Asi pred poldruha rokom uchádzala sa tunajšia židovská obec u zastupiteľského sboru mestečka nášho o ročitú podporu 1000 korunová pre židovské školy; podporu túto jej výbor obecný väčšinou hlasov poskytnúť vzdor tomu, že prítomní kresťanskí výborníci na čele sp. advokátom Kulíškom sa ohradili proti tomu, aby i na kresťanské poplatníctvo bola vyhodená daň pre školu židovskú. Po roku uchádzala sa táže židovská obec o novú podporu ďalších ročitých 1000 korun i pre dievčenskú školu židovskú. Podpora táto sa jej s tým istým ohradením prítomných kresťanov odhlasovala.

Ohradenie sa kresťanov oproti odhlasovaniu podpory nebolo bezzákladné, ba bolo celkom správne, lebo týmto spôsobom kresťanskí občania zdejšii sú dvojnásobne vydežmovaní: musia platiť obecnú na školy židovské, a keď ku pr. synov lebo dcéry svoje pošlú ta, musia platiť ten najvyšší školský plat (80—100 korun ročite), ktorý im školská komissia — pozostávajúca zo samých židov — vyrúbne, tak že nemajetnejší kresťania ani nie sú vstave toľký školský plat pre deti svoje platiť, a nemôžu ich preto ani na návštevu škôl posielat.

Na základe reciprocity žiadala i tunajšia katolícka a evanjelická cirkev podporu pre svoje školy, prvá o ročitých 1000, táto o ročitých 500 korun. A čo sa nestalo, zastupiteľský sbor odmrštil obe tieto žiadosti väčšinou hlasov. S tvárou od hanby horiacou musím vyznať, že sa našli i kresťania, ktorí na čele s pánom ablegátom Vietoriszom hlasovali so židmi oproti kresťanom, oproti ich spravodlivým žiadostiam. Či sa nehanbia tieto ľudia nosiť krásne meno kresťana?! Za podporu hlasovalo 11 kresťanov, proti podpore 15 židov a 6 kresťania (p. advokát Koronthaly, ktorý v pôstnom čase sa na maškarnom bále tunajšom zabával, p. A. Jeszenszky, p. Ján Gocsár, p. Julius Tomek, kupec a úradský, p. Pavel Stanek, kupec so sviniami a úradský, pán Mikuláš Sloboda, poctivého remesla suster a úradský).

Potešiteľnú zprávu môžem z mestečka nášho tú sdeliť, že v lone nášho duševného a spoločenského stredu nášho «kresťansko-meštianskeho čítacieho kruhu» utvoril sa spevácky odbor so sborom miešaným, ktorého sa súčasťnuje kvet kresťanskej mládeže novomestskej. Len tak ďalej napred!!

Naša ľudová banka i v minulom roku dosiahla krásnych úspechov. Banka táto rozširuje sa z roka na rok netušenými rozmermi. Srdce každého úprimného kresťana plesá, že sme sa v nádejach v tento náš kresťanský podnik kladených, nesklamali.

Lúčan.

Krakovany.

Dôstojný Pán Redaktor!

Z 10. čísla «Kresťana» spomedzi volebných pohybov dozvedáme sa, že chcú nitrianski liberáli katol. kňazmi

vystúpivším za ablegáta pri budúcich voľbách ľud omámiť. Ráďte mi dovoliť v mene viacerých o tomto spoločne rozvažujúcich pár slov prehovorit.

Keď by pri budúcich voľbách vystúpil ľudový kandidát voľáky horlivý Slováč, ku ktorému by Mijavci a Brezováci mali dôveru a mal by nás dolnodedinárov kto obrichtovať, sme toho presvedčenia, že liberál prepadnúť musí, nie len kňaz ale ani čo by bol sám Ancikrist v rúchu anjelskom. Len aby bolo duchovenstvo za ľudového tak oduševnené, ako kedysi za nestalého Komlós-syho. Za toho by sme sa boli všetci rúbali a hľa ako sme sa v ňom sklamali. Muž, ktorého tolke mestá a dediny za pevného rázu držia, v ktorom tisíce bezhranično dôveru skladajú a k tomu ešte keď kňaz dnes sa uchvátil prúdom lib. a vetrom etibožnosti a ziskuchtivosti, to sa nám nijako nechce do hlavy zmestiť. Viac eti by si bol získal, keby bol i naďalej pri tom zotrval čo nám kedysi sľuboval, na rukách by sme ho boli ešte i včuf nosili, takto ale stratil svojich etitelov nie len v priateľoch ale i v nepriateľoch, ktorí ho bárs aj nenávideli ale predsa etili.

Vrbovania obyčajno vždy dost dobre sa držia, len keď by nás dolnodedinárov mal kto obrichtovať. (Síce Borovčany majú hor. vodcu v osobe p. farára J. Straku.) Ufáme, že ani naša farnosť neostane pozadku. Videt to z nášho kruhu a iných znakov, že naši duchovní tiež o nás dbajú.

Od nášho všeobecne obľúbeného p. notára tiež očakávame, že ak by aj on sám bol liberál, ale nebude kor-tešovať a ľudí balamútiť. Nech vezme do ohľadu nie len statný vlyv ale aj našu dôveru k nemu a naše dobro.

Náš peňažný spolok je v dobrom poriadku, čítací tiež prekvitá. V Ostrove chcú si tiež čítací kruh založiť. Zo všetkého tohoto videt, že my tiež napredujeme, bárs len vrabčím krokom.

Starí Vrabec.

V Močidlanoch (Šarišská).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Dôstojný Pán Redaktor!

Prosím úctive o uverejnenie a napravenie mojich pár riadkov.

Od počiatku a od prvého čísla som odberateľom nášho časopisu «Kresťana», a vždy ho z najväčšou radosťou očakávam, ale za najväčšiu radosť som si držal keď som sa dočítal v 9. čísle o sriadení ľudovej strany u nás tu v Šarišskej, v okrese Malom-Sobinove!

Asi pred päť rokmi nás to nemálo mrzelo, keď sme čítavali, ako sa pekne ľud sriadzoval ku ľudovej strane, a my sme museli za pecou ostať, lebo sa nebola našla ešte vtedy hlava ku povstaniu ľudovej strany, ale Pán Boh aj nám doprial toho času sa dožiť, že z božou pomocou aj my pošleme na snem ľudáka, lebo sa pekne sriadzujú ľudia po našom okrese.

Hore sa tedy bratia a ukážme sa aj my pred svetom, že chceme byť verní bojovníci Pána nášho Ježiša Krista a tej ľudovej zástavy, ktorá chce za česť a blaho ľudu zastávať, lebo čas volebný môže byť už aj blízko a tak

tedy že by sme boli najlepšie prichystaní k tomu dňu! Musíme aj na to prichystaní byť, že nás budú vábiť, drahi voličia s podplácaním aj so všeliakými násilnosťami, jako sme sa toho už niemalo načítavali v našom «Krešťane» a aj o krivdách všeliakých; budme teda stáli a víťazstvo je iste naše, lebo čože je to, keď by aj liberáli povstali proti nám, ich je len hrstka proti nám. Tu je taký výhľad, že len samí židia ostanú liberálmi, ale i tých kde jeden kde dva jesto na dedine, a ostatní voličia sú zväčša katolíckeho náboženstva.

Hore sa teda bratia ľudáci, a zviťazit' musíme!

Močidlan.

Podakovanie!

Môj 21. februára 1901. zomrelý syn, pp. Františkov *Lovász*, r. k. kaplán v Modrej, bol od 1-ho februára 1900. u spoločnosti «Janus» na 2000 korún na život a smrť poujistený. Z tej príčiny, že len po jednom roku platenia zomrel, mne ale ako potomkovi celý poujistený kapitál skrz hlavné zástupiteľstvo v Trnave sa vyplatil, ja za svoju povinnosť uznávam, tento poujistiť spoločnosť «Janus» hlavne zástupiteľstvo v Trnave každému, kto úmysel má seba zaujistiť vrele odporúčam.

V Štiavnicí, 14. marca 1901.

Ján Lovász.

Odkazy redakcie.

Tí, ktorým neodpovedáme, nech nám nemajú za zlé. Príliš mnoho nám dopisujete — toľké listy prečítať a vybaviť je holá nemožnosť. *Píšte nám teraz len o pohyboch volebných.*

Pravdomil skalický. Verš je dobrý. Poznať že si dávate na tom záležať.

Privrženec pravdy. Vaše drobné litery nemôžeme prečítať.

Jeden Šárišan. Dopis odložili sme pre neskoršie čísla. Šáriš doteraz akosi driemal; chvála Bohu že sa už aj vy prebúdzate. Vaše dopisy budeme vďačne uverejňovať, len sa vy našich novinách nič nebojte.

Piešťan od Dettvy. Áno, kedysi ste poslali nám dopis, pamätáme. Lež tento nemôžeme uverejniť.

Adam Hrušovszky. Sz. K. Keď vám poštarka otvára listy, pomôžte si takto: Idte na poštový úrad s človekom, ktorý zná maďarský a žiadajte od nej «panasz-könyv» (ponosnú knihu) a do tej napíšte svoju žalobu, že otvára listy a že hovorí, že má na to právo. Alebo udajte všetky podobné pády na poštovú direkciju. Hneď ju pozbavia úradu.

Jozef Janský. Riga Rusko. V budúcom čísle.

Jeden občan v Č. Dopis by sme milerady uverejňovať, no niet miesta. Iba čiastočne. Na chlieb chudobných môžete poslať na red. «Krešťana» lebo na red. «Listy sv. Antona». Jestli ale chcete, aby milodar dostali vaši pokrevenci, to jest *slovenskí* chudobní, tak pošlite milodar na adresu: Edvard Sándorfi, Budapest, VIII., József-utca 14.

M. J. M. Varannó. Žiaľ Bohu, veru musí obec platiť. Však ale, keby obec na to pristala, mohla by na budúce ich sama do opatery vziať, snáď by to bolo lacnejšie.

Ján Kičeran L. L. Nemecko. Nemôžeme.

G. M. B. B. Katolíckeho smeru písaných kníh takých veru nemáme vôbec. Ale nemravné, alebo nekresťanské knihy slov. litteratúra tiež nepozná. Píšte museálnej spoločnosti do Turč. Sv. Martina, ztadiaľ môžete dostať knihy aj zdarma a to dobré. Novelly veľmi pekné sú od Svet. Vajanského u Gašpareca v T. Sv. Martine. Zábavné divadelné hry tiež tam. Rozprávky, cestopisy u Jána Bežu v Senici.

Vp. A. Rojko. Je to veľmi pekný článok. Vďaka Vám! Milerady ho uverejníme. Boh Vás posilni. Len píšete; vaše práce tak lebo tak, ale predsa kedysi sa zídu.

Jano z búdy. To sa vie, že je to na čase. Také práce sme dávno potrebovali. Mohli by ste prevziať redigovanie «Krešťana».

J. Dr. P. Podobný dopis máme aj v tomto čísle. Snáď neskoršie.

A. B. v L. Reč tú a správu pošleme s vaším dovolením sami «Ľudovým N.» My nemáme miesta.

Bratia A. A., K. a sp. v Retenicách, Čechy. Z Rovného máme dost aj pôvodných dopisov.

Mladík v Sr. Chrasti. Prečo ste aj to nenapísal, že ktorý je to ten váš volebný okres?

A. B. Antalfalu. Pošlite nám výrok, t. j. pismo také, v ktorom sa vám tá pokuta vymeriava. Bez takého písma neplaťte nikto nič.

Dedinčan. Prišlo pozde. Patričný duchovný je už vymenovaný.

A. Kopčan Ch. Belgicko. Obstaráme vám, ako žiadate.

M. Ch. v B. B. Tie peniaze neni možno vymôcť.

O. K. Z. Nemožno nám. Vy robte doma čo môžete za ľud.

Štefan Hornák B. Príliš mnoho žiadate. Vy chudobný, i my chudobní. Musíme vedieť, jaké majú vysvedčenia vaši žiaci.

Št. Hl. Už sme vám nie raz odkázali: dajte vaše pismo prepísať. a my vám mile rady uverejníme.

Jeden občan. Püspök Hatvan. Nestačili sme všetko prečítať. Ale ak to bude možno uverejniť nuž uverejníme bez obavy. Nábožnosť ľudu zastávať je každého povinnosťou.

Kňazolúcky. Toľko učení, koľko človeku školy poskytujú, ľazko vám bude nahradiť, ba je to veru v tom veku aj už nemožné. Ale ani netreba sa vám príliš trápiť o to. Vo všetkom treba je istá miernosť. Obstarajte si snáď volajakú knižočku, v ktorej pojednáva sa o básnictve. Z toho sa čo to poučíte. A keď vy máte toľkých známych, vypyť sa po nejakom básnikovi, a poshovárať sa s ním.

A. P. v M. Už sme predsa viacrázy písali, že milodary nie na našu osobnú adresu poslané, dostávajú pešianskí pp. františkáni, tí istí, ktorí príjdu sem; zastavili slovenské kázne a piesne omšové i púte.

Prosba a ponuknutie.

Z milodarov pána biskupa nitranského, inostranných dobrodincov a mojích chudobných farníkov chrám boží bytčický vyzdobený je spanilou malbou veleb. p. fráttra *Konráda Švestky* z rádu sv. Františka; svätostánok je celý pozlátený; dva bočnie oltáre okrášľujú veľmi podarené z dreva rezané sochy najsv. Srdca Spasiteľovho a nepoškvrnenej počatej Bohorodičky; zbýva ešte ponapravenie rozrúchaného organu; no i tento priviesť do poriadku, je vrúcim želaním mojím. Ku cieľu tomuto sbievať mi nutno opäť milodary.

Keď cestou týchto novín vyhľadávam laskavých darcov, a o napomoženie nábožného podujatia môjho ich prosím, činím to pod tou podmienkou, aby si oni vybrali na vzájom protidary, ktorými ja zas iné ciele napomáham chcem.

Po mojom drahom bratovi *Gabrielovi* zostalo viac sto «Cvičebník mluvnice, pravopisu a slohu pre národné školy». Cena sošitu 24 hal. — Dôvtipne zostavený Cvičebník tento schválili odborní znalci.

Za doposlaných desať korún pošlem sto sošitov.

S veľkým prospechom upotrebiť sa môže Cvičebník tento jak v škole, tak v súkromnosti.

Za poslané štyri koruny pošlem dľa žiadosti darca buď

a) 1 kg. burgundického, 20 gr. kapustného semena a dávku výtečného druhu jadier tekvično-pečiarkových;

b) buď 5 kg. vrecko najnovších, včasných, amerických zemiakov «The Bowee» s dávkou zrn vyše rečených; buď

c) dve 5 kg. vrecká vyzkúsených, ranných zemiakov «Lechov» a dávku tých zrn; buď

d) šesť dvojročných koreňov viničných z ranných rodzajov, ktoré o dva roky prinesú hrozno; s dávkou týchže zrn.

Milodary prosím poslať na moje meno a bydlisko.

Bytčica via Žilina. *Romuald Zaymus*, farár.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecnosť, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značen. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 7·95—7·55 kor., peštianska 7·25—7·50 kor., z Báčky 7·10 kor., banátska 7·30 korún.

Raž: ————6·90 kor.

Jačmeň: na krm 5·50— — korún, do pálenice 6· — — — kor., na várku 7· — — — kor.

Kukurica: 4·30—4·70 kor.

Lekvár srbský transito 17·50—50 — po klgr.

Múka pšeničná po 100 kil.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	25·20	24· —	22·80	21·80	21·40	20·20
		6	7	7½	8	
		18·50	15·80	14· —	11· —	

Otruby. po 100kil.: drobné 8·80 korún, hrubé 8·80 korún.

Proso: 2·20—5·60 kor., všetko po 100 kil.

Ovos: 5·50 — — kor.

Strova: *Fazula* veľká biela a okruhlá po 8·75. — — brnavá 7·50 — —, pestrá 6·50 — —, drobná 9·50—9·75, cúdená 10·50 — —. *Hrach:* 10·50—12·50, lúpaný 20· — —. *Šušovica* horšia 8· — —, lepšia 14· — —. *Mak:* 25· — —26· — —, všetko po 50 klgr.

Semená: Červená datelina nová 53· — —61· — —. Lucerna 40· — —50· — —, všetko 50 klgr.

Sviňská masť 54·50 — —, Slanina $\frac{3}{100}$ 45· — — $\frac{4}{100}$ 42· — —, udená dobrá slanina — — po 50 klgr.

Olej repcový 80· — — za 100 klgr.

Petrolej trojkřížový 43·75, dvojkřížový 42·25 za 50 klgr. netto.

Remeň: funtovice k. 154—160; terec prima k. 150—158; anglické odpadky k. 145—148; telaciny k. 460—470; pitlingy 270; koňaciny vrázkované k. — — — —; tažené k. — — — —

Bliskavý remeň k. 145—150; prsné listy k. 175—180; horniacke futrienky: strednie k. — — — —, väčšie — — — — metr. cent.

Spiritus odaný rafinovaný 116·50 — —, denaturovaný 37· — —37·½.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť tuto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze na vydavateľstvo «Kresťana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

Srdce k Bohu. Katolícka modlitebná, poučná a spevácka knižka. Dľa P. Aug. Lehmkuhla S. J. a iných najlepších a najnovších prameňov spísal a pobožnému a pracovitému ľudu svojmu podáva Martin Kollár, farár v Nádaši, redaktor «Katolíckých Novín». So schválením najdôst. Ordinariatu arcibiskupského v Ostrihome. Na oslavu Spasiteľa Ježiša Krista koncom 19 a začiatkom 20. stoletia svojím nákladom vydáva Spolok Sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Tlačou «Austrie» Franca Dolla vo Viedni. Str. 571. Cena neviaz. výt. 1 koruna 20 hal., viaz. výt. v plátne 2 koruny, viaz. v koži so zlatorezom 2 kor. 50 hal., v chagr. so zlatorezom 3 kor. a so spinkou 3 kor. 20 hal. Titulný obraz: Sv. Rodina. Tlačou a nákladom Karla *Salvu* v Ružomberku vyšly nasledujúce odporúčania hodné spisy:

Noviny Malých. Ročník II. Číslo 5. Vychodia s mnohými obrázkami do roka osem raz, počnúc od októbra do mája, vždy 15-ho, v knižtlačiarňi *Jána Bežu* a spol. v Senici. Cena čísla 2 kr. = 4 haliere. «Noviny Malých» sú pre rodičov výtečnou pomôckou pri výchove detí.

Mariacella v Štýrsku. Opísali Frant. V. Sasinek a Rupert Reháč. Vydal Martin Kollár, farár v Nádaši a Redaktor «Katol. Novín» v Trnave. Tlačou Adolfa Horovitzu. Cena 20 halierov.

Bolestná križová cesta Spasiteľa nášeho, čili Rozjímaní o bolestnom umučení Pána Ježíša. Na novo vidal T. Pelikan Krizso. V Budapešti, Tlačou Stephaneuma 1900. Knižočka táto obsahuje v sebe návod ku odbavovaniu pobožnosti pod názvom «Križová cesta» známej. Vystavená je knižočka pekne a hodná je, by sme ju odporúčali. Len to je nesmierná škoda, že je v nej slovenčina veľmi slabá a k tomu tlačových chýb primnoho. Cena jedného výtisku 30 hal. Pri objednávke 100 kusov 24 hal. Objednať treba s doposlaním peňazí vopred u Pelikán Krizsó, Budapest VII. Csömöri út 32.

Litanie loretské. Výklad litaní. Krásne vystavená knižočka s obrázkom. Strán 52. Cena 26 halierov.

Detvan, báseň Andreja Sladkoviča. Vydáva knižkupecko-nakladateľský spolok v Turč. Sv. Martine. Na sklade u Jozefa Gašparíka v Turč. Sv. Martine. Cena 30 halierov.

Svätý rok, z príležitosti rozšírenia jubileuma k poučeniu i konaniu pobožností jubilárnych, napísal a vydal Stanislav Kianička, kňaz biskupstva baňsko-bystrického. S odobrením cirk. vrchnosti. Objednať treba u pôvodcu v Trubíne, o. p. Garam Kurtös. Cena 20 hal.

Veselá knižnica: Humoristické prednášky, sošit 16. (dielu II. sošit 4). Vydáva Augustin Paulovič. Cena 12 h. Dostať u A. Horovitzu v Trnave.

Nauka o hospodárstve. Nákladom «Ludových Novín». — K dostaniu u pôvodcu: dp. Andreja Bázik, farára v Lipt. Lúčkach, ostatná pošta: Liptó-Tepla. Cena 60 halierov. Vrele odporúčame našim slovenským hospodárom, ako pri rozumnom a praktičnom obrábaní pozemkov prepotrebnú poučovateľku.

Knihvedenie pre potravné a úverné spolky. Soštavil Štefan Janovesik. K dostaniu v knižkupectvách a u vydavateľa v Likavke (op. Liptó-Rózsahegy). Cena 1 k. 60 h. franko. Že mnohé potravné spolky upadajú tomu najväčšia príčina je, že jejich správcovia sa nerozumejú k vedeniu kníh. Knižku túto vydavateľ zo skúsenosti soštavil. Odporúčame ju nie len spolkom ale i malým slovenským kupcom a priateľom slovenskej spisby. Táto knižka i v maďarskej reči by bola vítaná, jako sa to o nej viac časopisov maďarských vyslovilo.

Svätý Anton Paduanský. Veliký divotvorca a Chlieb chudobných. Spracoval Anton Klimesik, r. k. farár hybbský. S odobrením patričnej vrchnosti. Strán 32. Cena 10 kr. Vydala Tlačiareň sv. Gerharda v Budapešti (VIII., Práter-utca 44.) Vrele odporúčame dielko toto našim čitateľom.

Rozpomienky a kresby. Napísal Pavel Kuzmány. Sú to samé kratšie, veľmi milé, zábavné a poučné rozprávky. Sú ony zriedkavé skvosty v našej slovenskej spisbe: plné vtipu a pekných opisov, plné žartu a vážnych myšlienok. V nich vidíme Slovensko tak verne opísané, že láskou zahorí za každý, kto prečíta si Kuzmányho «Rozpomienky a kresby». Myslíme, že najkrajšie uctíme si pamiatku nebohého tým, keď rozširovať budeme tento krásny spis jeho. S tým i našu ľudovú spisbu podporujeme, lebo čistý zisk daroval na vydávanie spisov pre ľud. Cena jedného výtisku je koruna, s poštou o 10 halierov viac. Objednať možno knižočku i v administrácii «Ludových Novín».

Dvojnásobne elektromagnetický križ

Nie Voltov križ!
R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rozveseluje, za čo dobre stojíme pri lámke, lúpaniu, astmatických galibách, beznivosti huchaniu uší, migrenu, záduhu, isebli, infulenze, žltosti, udieraníu krve, krčom, proti všeobecnej slabosti a. t. d.
 Nie tajní prostriedok!
 klopaniu srdca, boľasti hlavy a zubov, pohľavným nemociam, chladným rukám a nohám, krčom srdca, opilepsii, mokrosti posteľe, slabosti, krčom žalúdka, ischiasu, mokrosti posteľe, slabosti, krčom žalúdka, ischiasu, udieraníu krve, krčom, proti všeobecnej slabosti a. t. d.
 I 20-ročné choroby byly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo, že môj apparát nemá sa pomýliť s apparátom Voltu, ktorý na základe svojej neužitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetiční križ nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebo! uzdravený, naspät' dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj apparát upotrebiť!

Malý apparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Vel'ký apparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať!

Len pre zastaralé choroby a infulenzy. S dobiereku alebo s vopredným poslaním peňazí rozposiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlast' a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,

Budapešť, V., Vadász-u. 42 M. Kálmán-u. na rohu.

Založená 1735. * Telefon 395.

Mestská lekáreň k

ČIERNEMU ORLOVI

Temešvár,

vnútorné mesto, námestie sv. Juraja

Adressa telegrammu: Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným rheumatickým chorobám, proti trhaníu, boľasti nervov, pichaniu, boleniu zubov atď. Učínok je istý a chytří, obyčajne po 1—2 natrení. Nesčíselné vďakočinenie to dokazujú. Cena flaše 2 koruny, cena flaše na próbu 1 koruna.

Vodka na prsá a na plúca: Výt'ah z kolociera s vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnyim následkom výborného výsledku, doposiaľ je neprekabáteným prostriedkom hojacim, ulavujúcim a soslilňujúcim zvláste pri kašli, somárskom hurute, pri zlých plúcach, pri plucovom hurute, pri zachripnutí atď. Vela vďakočineníu potvrduje istý výsledok tohoto prostriedku. Cena jednej flašky 2 koruny, flašky na próbu 1 koruna.

Krv čistiacie pilulky temešvárskej mestskej lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytro a prajne účinkuje bez toho, že by prameňom krčov bola, alebo aj v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky odporúčame zvláste pri tvrdej stolici, pri žalúdkovom hurute, pri zimnici, keď človek nemá chuti po jedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatulka 42 halierov, šest' škatuliek 2 koruny, 10 halierov.

Tieto vyprobované a za výborné uznane prostriedky dostať jedine v temešvárskej mestskej lekární, a len vtedy sú opravdivé sú-li obdarené obrannou známku a podpisom. A preto varujeme sa falšovaných a napodobňovaných falšovaných vecí.

Posielame s doberkou, alebo predbežným poslaním summy (i s pričinením 32 halierov na balikovanie a poštové útraty) Objednané vyše 10 korún franco.

Neslýchaná lacnota!

1 kgr. bársakej barvy olejovej farby
50 hal. (25 kr.)
1 kgr. Prima Patent I-á Firnis 72 hal.
(36 kr.)

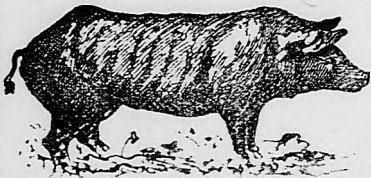
Samopozlatník.

Každý môže si sám pozlatiť obrazy lebo zrkadlo
spolu so štetcom 1 fl'asa 50 hal. (25 kr.)

Dostať

u bratov Brüll
diel'novom skiade

Budapešť, VII., Dob-utcza 46.

Pozornosti našich hospodárov

čo najvrelšie odporúčame po celom svete rozšírený a za výborne účinkujúci uznalý liek

proti
dúlu sviň,

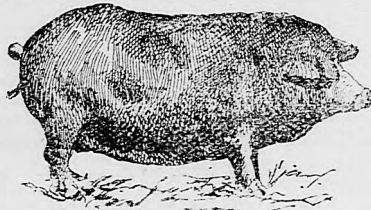
ktorý obmedzuje šírenie sa choroby tej; výbornou svojou chemickou silou nielen od rozličných chorôb zachráni ošipané, ale aj vykrmení týchto v najväčšej miere pripomáha; o čom mnoho tisíc dakujúcich listov a osvedčení svedčí. — Cena spolu s návodom jedného pôvodného polkilového balíka je

koruna 1.—

jednokilového väčšieho

koruna 1.80

19 kilového baliko franco posíela

Szent-István gyógyszertár Somogy-Szill.

Taktiež tam je k dostaniu, pri lámke, lúpaniu, rheume, pri neduhoch krížov a iných kostí znamenite účinkujúci

Balsam proti lámke

ktorý už premnohým prinavrátil úplne zdravie, — o čom pôvodné dokumentá svedčia. Pri riadnom užívaní povyháňa akékoľvek ne-
duhy kostí, organizmus nápadne posilňuje, a týmto spôsobom jeho prirodzená vlastnosť je, že telu mladistvú ohybkosť dodáva.

Cena jednej pôvodnej skl. i s návodom je **kor. 1.40.** Jednej väčšej pôvodnej skl. **kor. 2.40**

OD 20 ROKOV ZNÁME A CHÝRNÉ

Karpatské zdravotné pilulky

vynajdené pripravované jedine JÁNOM FRIEDRICHOM, lekárnikom
v Malackách (prešporská stol.)

LEKÁRSKÝM VZÁCNÝM A LACNÝM DOMÁCIM LIEKOM

proti zapncaniu, zašlamovaniu, nechuti k jedlu, žalúdkovému, katarrhu, zouchnutiu žalúdka, vetrom, ávratu, boleniu hlavy, zimnici, ziatej žile, výsypu, žltenci, bleďacke a starým ot oreným
[ra

Cena týchto piluliek je tak ľavna že každý chudobný si jich kúpiť môže, stojí totiž jedna škatuľka s 15 pilulkami 21 kr., balíček obsahujúci 6 škatuliek stojí 1 zl. 5 kr. Keď sa k cene piluliek priloží 20 kr. a peňažitá hotovosť keď sa pošle poštovou poukážkou, tak zásiel 1 piluliek pošle sa s vyplatením už poštového kamkolvek v rakúsko-uhorskej ríši. Menej než balíček nezasiela sa.

Jedné zasielateľstvo Ju. Jána Friedricha, lekárnika v Malackách, v prešporskej stolici.

Výstraha! Ponevác moje pilulky ča to, falšované byvajú, prosím tieto len u mňa kupovať.

Výťah z pod'akovani

Vefacteny pane lekárník! S hlbokou úctou vám ďakujem za Vaše pilulky, nech Vám dá Pán Boh dobrého zdravia a dlhý vek, aby Vaše zdravie tak rozkvetalo, ako mne. 15 rokov som trpel boľasť v hlave a teraz som úplne zdravý. Pošlite mi pre mojich súsedov dva balíčky.
V Častkove, 26. januára 1899. *Martin Sedláček.*

Blahorodný pane lekárník! Žiadam Vás týmto o zaslanie jedného balíčka zdravotných piluliek; trpel som 24 rokov na žalúdkové boľasť a mnoho som utrátil a ničím som si pomôcť nemohol, ale teraz, chvála Bohu, som už 4 roky zdravý a nič mi nezaškodí. Nech Vám Otec nebesky dobráje dlhý vek a zdravie, aby ste mohli slúžiť ľudu nemocnému.
Vo Veľkej Bytči, 18. oktobra 1898. *Ján Horák.*

Blahorodný pane lekárník! Prosím Vás pekne, pošlite mi Vašich karpatských piluliek, ktoré účinkujú mi tak dobre, že už bez nich byť nemôžem, užívame ich celá rodina.
Štubňa, 9. augusta 1899. *Ján Pavoni, podnikateľ stavieb.*

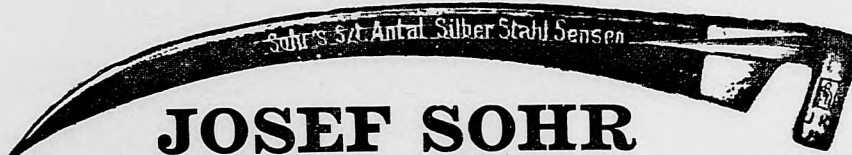
Blahorodný pane lekárník! Žiadam zdvorile, pošlite mi Vašich výtečných a liečivých karpatských piluliek; aj ja Vám ďakujem za tieto, lebo nemôžem bez nich byť, nech Vám Pán Boh dlhé roky dá.
V Petrovci, Bážka 28. jan. 1900.

Nicola, tesársky majster č. 1270.

Blahorodný pane lekárník! Uctve Vás prosím, ráčte mi zaslať obratom pošty 1 balík Vašich výborných karpatských piluliek, lebo blahodarniejšieho lieku neznám proti zapncaniu a proti žalúdkovému katarrhu rad Vaše znamenité pilulky. Dobrorečím Vám za tento liek srdečne.
V Sobotíni, 19. dec. 1899. *S úctou Ján Vrana, mlynár.*

Blahorodný pane! Prosím, buďte tak laskavý pošlite m 1 balík Vašich výborných zdravotných piluliek, jako vyľiečený prajem Vám mnoho zdravia. 14 rokov ma nohy boleli a mal som aj rany; od Vašich piluliek sa mi vyhojné. Nech Vám dá Pán z neba to najlepšie, čo si od Neho žiadate.
V Hriadku, 2. jan. 1900.

S úctou *Adam Glauvitz*, v tovare na tannin.

„Sväto-Antonská“ fabrika na kosy**zdarma****IV SOMOGY-SZILL**

Obranná známka ku komu sa majú posielat všetky dopisovania v z fahujúce sa na objednávanie kós.

«Sohr Sväto-Antonská»-kosa má nasledujúce výhody:

1. «Sohr Sväto-Antonská»-kosa má nasledujúce výhody: sa každá naklepe a vyprobovaná pri úplnej záruke odovzdá sa hospodárskemu obecnstvu.
2. «Sohr Sväto-Antonská»-kosa má tenulinkú klingu ale s tvrdou platňou, je veľmi zručná a má ostrie, ktoré sé nevysirbi, najtrvdší lesný jačmeň práve tak ako aj to najrozčuchanejšie obilie snadno kosi.
3. «Sohr Sväto-Antonská»-kosa po jednom natrení 200—250 krokov, po jednom naklepaní cez viac dní vytrvá a za 6—8 rokov ostane celky dobrá, kdežto s inou kosou dá sa sotvy za 1—2 roky s námahou a znojom pracovať.
4. «Sohr Sväto-Antonská»-kosa je zrichtovaná k ruke kosca, netreba ju kováčovi dat, lebo ten ju môže zmäkčiť.
5. «Sohr Sväto-Antonská»-kosa je najlepšia na svete a kto čo len raz pracoval takouto kosou, jakživ nechty inú do ruky.

Mnohé podakujúce uznávacie a objednávacie listy od odberateľov, ktoré sa vďačne hockomu môžu dať prečítať.

Cennik nech si každý žiada na dopisovanke.

Tlačou Stephaneuma. V Budapešti, VIII. Szentkirályi-utca 28/a.